

7.3. Правова і соціальна держава

Парадигма «правової держави» передбачає раціональне співвідношення індивідуальної та громадянської свободи з державною владою, яка функціонує згідно з принципом верховенства права, спираючись на усталені правові норми, встановлені у визначеному конституцією порядку, що виникає на основі консенсусу. Правова держава не лише гарантує права людини, а й відповідає за рівномірний розподіл первинних благ. Метою державної політики є забезпечення автономії особи шляхом поєднання вимог свободи (як позитивної, так і негативної) з рівністю (права людини в їх динаміці та розвитку). Правова держава – це вища форма державного буття, найдосконаліший ступінь державної організації.

Найбільша цінність правової держави полягає у визнанні суверенітету народу, який є джерелом влади. Правова держава базується на принципі гарантування прав і свобод особи, підпорядкування владних структур нормам права.

Правова держава є правовою формою здійснення державного суверенітету народу. Завдяки народному представництву і правам особи і громадянина, що гарантують політичну самодіяльність як особи, так і суспільних груп, нормальне виконання державних функцій залежить від самодіяльності народу. Народ несе відповідальність за функціонування правового порядку і державних установ. Відносини правової держави з іншими елементами політичної системи будуються на основі консенсусу, партнерства, взаємодії, політичного плюралізму. Правова держава – це така форма організації і діяльності публічно-політичної влади, яка функціонує згідно з принципом верховенства права, за якої діють усталені правові норми, встановлені у визначеному Конституцією порядку, гарантуються права і свободи людини, а владні структури не втручаються у сфери громадянського суспільства.

У правовій державі створюються умови правової рівності усіх громадян, пріоритет прав людини над законами держави, невтручання держави у справи громадянського суспільства.

Соціальна держава – це тип організації державного громадського життя, оснований на пріоритеті соціальних цінностей, насамперед прав людини на «гідне життя». Ядро теорії соціальної держави утворюють положення про зростаючу відповідальність держави за добробут, розвиток і безпеку її громадян. Практичну

реалізацію цих положень здійснює потужна соціальна політика держави.

Внутрішню політику соціальної держави можна охарактеризувати як засіб утвердження соціального компромісу в суспільстві. Діяльність такої держави направлена на загальне добро, з утвердження в суспільстві соціальної справедливості. Соціальна держава намагається загальмувати майнову та іншу соціальну нерівність.

Таблиці та схеми до третього питання

Схема 7.11

Правова держава – тип держави, основною ознакою якої є зв’язаність правом, верховенство закону, поділ влади, правовий захист особи, юридична рівність громадян і держави

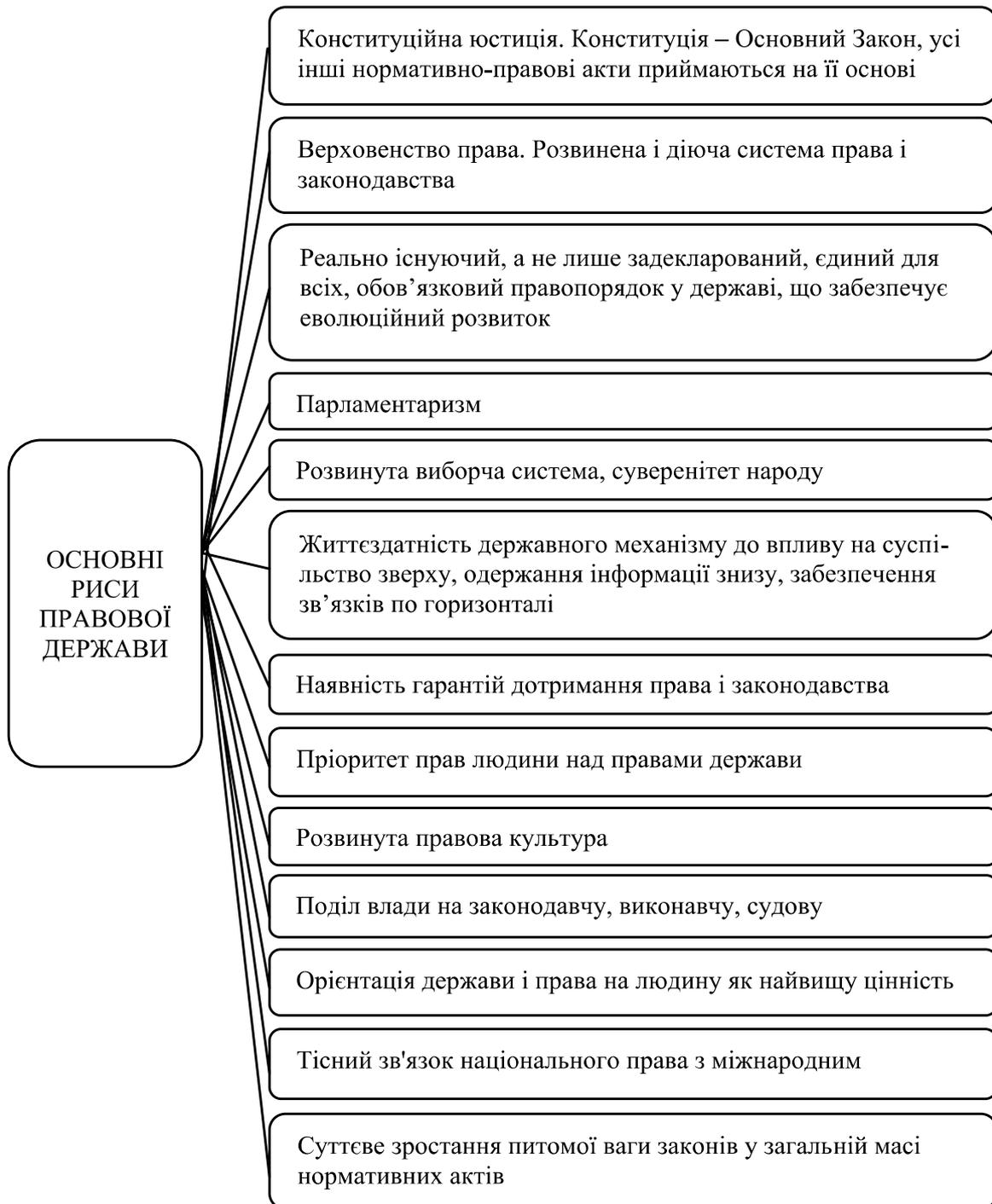

Схема 7.12

Соціальна держава – це тип організації державного громадського життя оснований на пріоритеті соціальних цінностей, насамперед прав людини на «гідне життя».

Умови існування соціальної держави:

- демократична організація влади;
- високий рівень моральності у посадових осіб і всіх громадян;
- великий економічний потенціал, який дозволяє робити перерозподіл національного доходу на користь менш забезпечених верств;
- соціально спрямована політика і наявність соціального законодавства;
- існування громадянського суспільства;
- закріплення в Конституції держави формули – «соціальна держава».

Схема 7.13

